

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра кримінального процесу

ОСОБЛИВІ ПОРЯДКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
для підготовки фахівців за ступенем вищої освіти бакалавра
за спеціальністю «Право» (0.030401)
галузі знань «Право» (08)

**Київ
2017 рік**

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

О. В. Кубарева, старший викладач кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

Обговорено та схвалено Вченою радою Національної академії внутрішніх
справ _____._____ 2017 року, протокол № ____.

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни «Особливі порядки кримінального провадження» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «Бакалавр» спеціальності «Право» (0.030401).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є правове регулювання діяльності компетентних органів щодо здійснення кримінального провадження в особливих порядках (розділ VI): кримінальне провадження на підставі угод (глава 35); кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення (глава 36); кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб (глава 37); кримінальне провадження щодо неповнолітніх (глава 38); кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру (глава 39); кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю (глава 40); кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні (глава 41).

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Особливі порядки кримінального провадження» тісно пов'язана з такими юридичними дисциплінами, як «Кримінальний процес України», «Кримінальне право», «Судові та правоохоронні органи України», «Судова влада в Україні», «Прокурорський нагляд», «Міжнародне право», «Теорія судових доказів» та іншими правовими дисциплінами.

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

1. Особливі порядки кримінального провадження: загальна характеристика.
2. Кримінальне провадження на підставі угод.
3. Особливості кримінального провадження щодо неповнолітніх.
4. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб.
5. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру.
6. Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв та суден України.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Особливі порядки кримінального провадження» є вивчення актуальних питань здійснення

кримінального провадження в особливих диференційованих формах, набуття навичок самостійного аналізу, тлумачення відповідних кримінально-процесуальних норм та їх правильного застосування у правозастосовній практиці.

1.2. Основними *завданнями* вивчення дисципліни «Особливі порядки кримінального провадження» є: поглиблення навичок здобувачів вищої освіти самостійно аналізувати норми кримінального процесуального права, удосконалювати теоретичні знання щодо положень кримінального процесуального закону при вирішенні практичних ситуацій щодо здійснення кримінального провадження в особливих порядках.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- поняття та види особливих порядків кримінального провадження;
- поняття, суть і значення кримінального провадження на підставі угод;
- види угод у кримінальному провадженні;
- загальну характеристику досудового та судового провадження на підставі угод;
- поняття, суть і значення кримінального провадження щодо неповнолітніх;
- особливості предмета доказування у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх, проведення окремих слідчих (розшукових) дій з їх участю, застосування щодо неповнолітніх заходів забезпечення кримінального провадження;
- підстави та порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру;
- поняття, суть і значення кримінального провадження у формі приватного обвинувачення;
- поняття, суть і значення кримінального провадження щодо окремої категорії осіб;
- поняття, суть і значення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру;
- особливості предмета доказування та закінчення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру;
- поняття, суть і значення кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю;
- порядок доступу до матеріалів кримінального провадження, що становлять державну таємницю;

– поняття, суть і значення кримінального провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні;

вміти:

- самостійно аналізувати норми кримінального процесуального права щодо здійснення кримінального провадження в особливих порядках;
- правильно тлумачити та застосовувати норми кримінального процесуального законодавства, що встановлюють порядок здійснення кримінального провадження в особливих формах;
- аналізувати та надавати правильну правову оцінку встановленим фактичним обставинам;
- формулювати, юридично обґрунтовувати, відстоювати свою позицію, оформлювати її у відповідному процесуальному документі;
- застосовувати сучасні методи дослідження й аналізу проблемних питань, які виникають під час здійснення кримінального провадження в особливих порядках;
- поставити завдання та організувати наукові дослідження з визначення проблемних ситуацій, пов'язаних із здійсненням кримінального провадження в особливих порядках.

На вивчення навчальної дисципліни заплановано 72 години 2,4 кредити ECTS.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри кримінального процесу, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: Krum_proces@ukr.net.

2.Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Особливі порядки кримінального провадження: загальна характеристика.

Особливі порядки кримінального провадження як прояв диференціації кримінально-процесуальної форми. Види особливих порядків кримінального провадження. Кримінальне провадження на підставі угод як вид диференціації кримінально-процесуальної форми. Види угод, їх ініціювання та умови укладання. Зміст угоди про примирення та угоди про визнання винуватості. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди. Вирок на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди.

Тема 2. Кримінальне провадження на підставі угод.

Порядок ініціювання та укладення угоди про примирення. Порядок ініціювання та укладення угоди про визнання винуватості. Обставини, що враховуються при укладенні угоди про визнання винуватості. Зміст угоди про примирення. Зміст угоди про визнання винуватості. Наслідки укладення та затвердження угоди. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди. Підстави для відмови суду в затвердженні угоди. Оскарження вироку суду першої інстанції на підставі угоди. Зміст вироку, ухваленого на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди.

Тема 3. Особливості кримінального провадження щодо неповнолітніх.

Поняття, суть і значення кримінального провадження щодо неповнолітніх. Предмет доказування у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Комплексна психолого-психіатрична і психологічна експертиза неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого. Особливості виклику та допиту неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого. Участь законного представника неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого. Особливості застосування до неповнолітнього підозрюваного, обвинуваченого заходів забезпечення кримінального провадження.

Тема 4. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб.

Загальна характеристика кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Початок кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Предмет доказування та особливості доказування під час приватного обвинувачення. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. Особливості притягнення до кримінальної відповідальності окремої категорії осіб, їх затримання і обрання запобіжного заходу.

Тема 5. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру.

Поняття, суть і значення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного

характеру. Порядок здійснення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру та щодо обмежено осудних осіб. Предмет доказування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Психіатрична експертиза у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Закінчення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Судовий розгляд і ухвали суду у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

Тема 6. Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв та суден України.

Поняття, суть і значення кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Порядок доступу до матеріалів кримінального провадження, що становлять державну таємницю. Особливості проведення експертизи у кримінальному провадженні, яке містить державну таємницю. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Місце проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території дипломатичних представництв, консульських установ, суден України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДО ДИСЦИПЛІНИ:

Основна:

1. Конституція України, прийнята 28.06.1996 р. на V сесії Верховної Ради України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 року // Голос України. – 2012. – 19 травня (№ 90–91).
3. Віденська конвенція про дипломатичні зносини від 18 квітня 1961 року (ратифікована 21 березня 1964 року). – Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_048.

4. Віденська конвенція про консульські зносини від 24 квітня 1963 року (ратифікована 27 травня 1989 року). – Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_047.

5. Мінімальні стандартні правила ООН, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила») від 29 листопада 1989 року. – Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_211.

6. Конвенція ООН з морського права від 10 грудня 1982 року (ратифікована 3 червня 1999 року). – Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_057.

7. Кодекс торговельного мореплавства України : Закон України від 23 травня 1995 року // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47–52. – Ст. 349.

8. Повітряний кодекс України : Закон України від 19 травня 2011 року // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48–49. – Ст. 536.

9. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 року // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 27. – Ст. 282.

10. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 2 червня 2011 року // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 51. – Ст. 577.

11. Про Конституційний Суд України : Закон України від 16 жовтня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 49. – Ст. 242.

12. Про прокуратуру : Закон України від 5 листопада 1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.

13. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 7 серпня 2010 року // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 51–59.

14. Про статус народного депутата України : Закон України від 17 листопада 1992 року // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 3. – Ст. 17.

15. Про статус депутатів місцевих рад : Закон України від 11 липня 2002 року // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 40. – Ст. 290.

16. Про державну таємницю : Закон України від 21 січня 1994 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 16. – Ст. 93.

17. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10 лютого 2010 року // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 14–15, 16–17. – Ст. 133.

18. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 9 червня 2013 року // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 6. – Ст. 35.

19. Про судову експертизу : Закон України від 25 лютого 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 28. – Ст. 232.

20. Про психіатричну допомогу : Закон України від 22 лютого 2000 року // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 19. – Ст. 143.

21. Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні : Затв. Указом Президента України від 10 червня 1993 року № 198/93. – Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/198/93>.

22. Про деякі питання здійснення кримінального провадження на підставі угод : Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 15 листопада 2012 року № 223-1679/0/4-12. – Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v1679740-12>.

23. Про деякі питання здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх : Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 18 липня 2013 року № 223-1134/0/4-13. – Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v1134740-13>.

Монографії, підручники, навчальні посібники, збірники наукових статей, тези доповідей на конференціях, круглих столах:

24. Кримінальний процесуальний кодекс України : Науково-практичний коментар / За заг. ред.: В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. – К.: Юстініан, 2012. – 1224 с.

25. Кримінальний процесуальний кодекс України : Науково-практичний коментар : у 2 т. Т. 2 / Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х.: Право, 2012. – 664 с.

26. Кримінальний процесуальний кодекс України : Науково-практичний коментар / Відп. ред.: С. В. Ківалов, С. М. Міщенко, В. Ю. Захарченко. – Х.: Одиссей, 2013. – 1104 с.

27. Кримінальний процес : підручник / За заг. ред. В. В. Коваленка, Л. Д. Удалової, Д. П. Письменного. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 544 с.

28. Кримінальний процес України в питаннях і відповідях : навчальний посібник / Л. Д. Удалова, В. В. Рожнова, Д. О. Савицький, О. Ю. Хабло. – 3-тє вид., допов. – К.: «Скіф», 2013. – 256 с.

29. Складання кримінально-процесуальних документів у досудовому провадженні / Л. Д. Удалова, Ю. І. Азаров, В. В. Рожнова та ін. – К.: КНТ, 2013. – 376 с.

30. Мандриченко Ж. В. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим / Ж. В. Мандриченко; під ред. В. О. Тулякова. – О. : Фенікс, 2009. – 227 с.

31. Удалова Л. Д., Щериця С. І. Чинність кримінального процесуального закону : монографія. – К. : КНТ, 2014. – 144 с.

32. Удалова Л. Д., Доросінська Г. М. Порухення та розслідування кримінальної справи щодо депутата місцевої ради: Монографія. – К.: КНТ, 2011. – 144 с.

33. Удалова Л. Д., Паризький І. В. Застосування компромісів при вирішенні конфліктів під час досудового розслідування: Навчальний посібник. – К: Видавничий дім «Скіф», 2012. – 184 с.

34. Нестор Н. В. Запровадження медіації в кримінальному процесі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Нестор Наталія Володимирівна; Ген. прокуратура України, Нац. акад. прокуратури України. – К., 2013. – 19 с.

35. Пушкар П. В. Визначення, правова природа, види та елементи угоди про визнання вини в сучасному кримінальному процесі // Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Вісник. Сер.: Юридичні науки. – К., 2001. – Вип. 42. – С. 65–69.

36. Бояров В. І. Питання застосування угоди про визнання вини в кримінальному судочинстві // Вісник. – Запоріжжя, 2005. – № 1. – С. 193–195.

37. Шевчишен А. В. Деякі аспекти запровадження у вітчизняному законодавстві кримінального провадження на підставі угод // XXV Международная научно-практическая конференция «Специфика современной науки». – Горловка, 2012. – С. 91–93.

38. Крушинський С. А. Угода про визначення вини: світовий досвід та перспективи запровадження в Україні // Університетські наукові записки. – Хмельницький, 2010. – № 4 (36): Право. Економіка. Управління. – С. 238–245.

39. Нестор Н. В. Поняття медіації як основної форми відновного правосуддя // Кримський юридичний вісник. – Сімф., 2010. – Вип. 2 (9), ч. 1. – С. 159–164.

40. Ходжалиєва С. М. Деякі теоретико-правові аспекти відновного правосуддя та медіації // II Всеукраїнські наукові читання з кримінальної юстиції пам'яті професора В. П. Колмакова. – О., 2011. – С. 372–374.

41. Юхно О. О. Генезис визначення понять «малолітній» та «неповнолітній» у кримінальному судочинстві України // Вісник. – Х., 2012. – № 1 (56). – С. 168–174.

42. Лозова С. М. Деякі особливості використання спеціальних знань у галузі психології під час розслідування злочинів, учинених неповнолітніми // Криміналістичний вісник. – К., 2007. – № 2 (8). – С. 99–102.

43. Луцький А. І. Застосування спеціальних психологічних знань при розслідуванні злочинів вчинених неповнолітніми особами // Університетські наукові записки. – Хмельницький, 2008. – № 3 (27): Право. Економіка. Управління. – С. 296–298.

44. Ноздріна М. О. Приватне обвинувачення: матеріально-правові та процесуальні ознаки // Вісник. – Х., 2002. – Вип. 20. – С. 196–202.

45. Ященко А. М. Співвідношення кримінально-правового інституту примирення з інститутом примирення у справах приватного обвинувачення // Збірник наукових праць. – Х., 2007. – Вип. 8. – С. 122–128.

46. Комарницька О. Б. Колізії у предметі доказування у справах приватного обвинувачення // Актуальні проблеми кримінального процесу, криміналістики, судової експертизи та оперативно-розшукової діяльності. – О., 2011. – С. 198–199.

47. Палюх Л. М. Інститут застосування примусових заходів виховного характеру у світлі міжнародно-правових актів та основних тенденцій ювенальної юстиції // Наук. вісн. – Львів, 2005. – Вип. 3. – С. 71–82.

48. Палюх Л. М. Особливості провадження у справах про застосування примусових заходів виховного характеру до осіб, які не досягли віку, з якого можлива кримінальна відповідальність // Наук. вісн. – Львів, 2006. – Вип. 3. – С. 259–270.

49. Сенченко Н. М. Реалізація основних засад кримінального судочинства при розгляді і вирішенні справи судом про застосування примусових заходів медичного характеру // Держава і право. — К., 2005. — Вип. 27. — С. 492–498.

50. Костовська О. М. Межі доказування у справах про злочини приватного обвинувачення / О. М. Костовська // Митна справа. – 2011. – № 6; Ч. 2; Кн. 1. – С. 313–316.

51. Малярчук Н. Формування та розвиток інституту приватного обвинувачення / Н. Малярчук // Підприємництво, госп-во і право. – 2009. – № 11. – С. 184–187.

52. Перепелиця С. І. Правова природа кримінального провадження у формі приватного обвинувачення та її регламентація за новим Кримінальним процесуальним кодексом України / С. І. Перепелиця // Право і безпека. – 2012. – № 4. – С. 180–185.

53. Перепелиця С. І. До питання збільшення кількості складів злочинів, провадження у яких здійснюється у формі приватного обвинувачення, за проектом нового кримінального процесуального кодексу України / С. І. Перепелиця // Право і безпека. – 2012. – № 1. – С. 172–177.

54. Герасимчук Л. Деякі аспекти застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх / Лідія Герасимчук // Юрид. Україна. — 2011. — № 10. – С. 77–82.

55. Сичук О. Звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх із застосуванням примусових заходів виховного характеру / Олена Сичук // Вісник прокуратури. – 2010. – № 10. – С. 54–58.

56. Кахнич В. Особливості провадження у справах про застосування примусових заходів медичного характеру / Василь Кахнич // Вісник прокуратури. – 2011. – № 9. – С. 74–82.

57. Книга М. Підстави припинення примусових заходів медичного характеру: деякі проблеми законодавчого закріплення / Максим Книга // Юридична Україна. – 2012. – № 3. – С. 91–97.

58. Книга М. Проблеми правової регламентації продовження та зміни примусових заходів медичного характеру / Максим Книга // Підприємництво, госп-во і право. – 2012. – № 4. – С. 131–134.

59. Комарницька О. Чи є шанс у медіації як перспективної зміни судового розгляду кримінальних справ невеликої та середньої тяжкості / Оксана Комарницька // Юридичний вісник України. — 2013. — 5–18 січ. (№ 1–2) – С. 18.

60. Ліхолетова В. До питання запровадження інституту медіації згідно з Кримінальним процесуальним кодексом України / В. Ліхолетова // Адвокат. – 2012. – № 12. – С. 24–27.

61. Константий О. В. Суддівський імунітет як гарантія об'єктивного і неупередженого правосуддя в державі / О. В. Константий // Вісник Верховного Суду України. – 2009. – № 12. – С. 44–47.

62. Сторожук О. Правовий статус (привілеї та імунітети) консульських посадових осіб у державі перебування / Олександр Сторожук // Наук. зап. ін-ту законодавства Верховної Ради України. – 2012. – № 1. – С. 147–150.

63. Мозгова В. Питання вдосконалення застосування до неповнолітніх інституту кримінального провадження на підставі угод./ В.Мозгова, С.Чернов// Вісник прокуратури.- 2015.- №4.- С.92-102.

64. Вакуленко.О.Ф. Проблеми застосування запобіжних заходів щодо неповнолітніх / О.Ф.Вакуленко//НАВС :наук.вісник.-2015.-№1.-С. 91-99.

Інформаційні ресурси

1. Офіційне Інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>).
2. Сайт Верховної Ради України (<http://www.rada.gov.ua>).
3. Верховний Суд України (<http://www.scourt.gov.ua>).
4. Вищий господарський суд України (<http://www.arbitr.gov.ua>).
5. Урядовий портал – єдиний веб-ресурс органів виконавчої влади України (<http://www.kmu.gov.ua>).
6. Міністерство внутрішніх справ України (<http://www.mvs.gov.ua>).
7. Міністерство оборони України (<http://www.mil.gov.ua>).
8. Міністерство освіти і науки України (<http://www.mon.gov.ua>).
9. Державний комітет архівів України (<http://www.scarch.kiev.ua>).
10. Державний комітет у справах охорони державного кордону України (<http://www.prv.gov.ua>).
11. Державний комітет статистики України (<http://www.ukrstats.gov.ua>).
12. Державна податкова адміністрація України (<http://www.sta.gov.ua>).
13. Державна митна служба України (<http://www.costoms.gov.ua>).
14. Служба безпеки України (<http://www.ssu.gov.ua>).
15. Управління державної охорони України (<http://www.dso.kiev.ua>).
16. Головне управління державної служби України (<http://www.guds.gov.ua>).
17. Сайт Ради національної безпеки і оборони України (<http://www.raibow.gov.ua>).
18. Вища рада юстиції України (<http://www.vru.gov.ua>).
19. Головне державне об'єднання правової інформації та пропаганди правових знань Міністерства юстиції України (<http://www.gdo.kiev.ua>).
20. Головне управління ДАІ МВС України (<http://www.sai.mia.gov.ua>).
21. Департамент спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації Служби безпеки України (<http://www.dstszi.gov.ua>).
22. Інформаційний центр Міністерства юстиції України (<http://www.informjust.kiev.ua>).
23. Бібліотека Верховної Ради України (<http://www.rada.kiev.ua>).
24. Державна науково-технічна бібліотека України (<http://www.gntb.nt.org>).
25. Наукова бібліотека Національно університету «Києво-Могилянська

академія» (<http://www.ukma.kiev.ua>).

26. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
(<http://www.nbuv.gov.ua>).

27. Українська асоціація прокурорів (<http://www.uap.org.ua>).

28. Ресурси українського Інтернету на правову тематику
(<http://www.lawukraine.com>).